

Pacienti – prioritá klinických laboratořů

Bunešová M., Moravcová L.

Sledováním kvality vzorků dodávaných do laboratoře klinické biochemie, nejen pomáháme zajišťovat zpracovávání kvalitních a správných biologických vzorků, ale zároveň splňujeme povinnosti vyplývající z normy ČSN ISO 15179. Sledujeme trend vývoje v čase, a tím mapujeme cesty ke zvyšování kvality.

Tyto trendy, četnosti vzorků odmítnutých při příjmu z důvodu nekvality v ÚLCHKB ve FN Motol, Praha sledujeme již osmým rokem. V začátcích našeho konání jsme byli nejen ojedinělým pracovištěm, ale naše aktivity nebyly mnohdy přijímány s nadšením. Překvapivě bylo, že z vlastních řad zazněly hlasy ve smyslu „chlácholení si svého ega“.

Nicméně v kontrole a dokumentaci sledování kvality přijímaných vzorků jsme pokračovali tak, jak jsme na základě odborných podkladů ze zahraničí (možno dohledat www.specimencare.com) začali. S politováním nutno konstatovat, že plátce zdravotních výkonů z počátku tuto oblast nesledoval vůbec a laboratořím proplatil veškeré výkony, které byly zdravotní pojišťovně předloženy k vyúčtování. Pro upřesnění – nestátním zařízením všechny výkony, státním pouze limitovaný počet. V současné době je přes akreditace (NASKL II, ČIA) monitorována

i oblast kontroly kvality preanalytické fáze. Na ÚLCHKB sledujeme vývojové trendy pomocí laboratorního informačního systému a kliniky (uživatelé laboratorních služeb) jsou průběžně informovány o výsledcích.

Informace o aktuálním stavu preanalytické fáze a o zásadách příjmu a odmítnutí vzorku klinickou laboratoří ke zpracování, jsou poskytovány oddělením prostřednictvím laboratorních webových stránek. Vrchní sestry z FN Motol jsou průběžně a v pravidelných časových intervalech seznamovány s výsledky. Závažné chyby v preanalytické fázi, např. záměna identifikací odběrových nádobek, jsou řešeny kořenovou analýzou příčin (RCA).

Dosažené výsledky jsou uvedeny v tabulce, která obsahuje pro každý hodnocený rok procenta četnosti odmítnutých vzorků a příslušnou hodnotu Six Sigma.

Závěrem

Podmínkou „sine qua non“ kvalitního výsledku je dodání kvalitního vzorku do laboratoře. Dobrým ukazatelem stavu kvality vzorku je četnost jejich odmítnutí. Nástroji kvality jsou akreditace, analýza kořenových příčin chyb a zejména zpětná vazba s klinikami. Uplatněním všech uvedených nástrojů kvality jsme dosáhli zvýšení kvality dodávaných vzorků na přijatelnou úroveň. Cílem je prospěch pacientů získaný udržováním diagnostických a terapeutických procesů na co nejvyšší možné úrovni.

rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
%	0,74	0,47	0,33	0,19	0,17	0,17
Six Sigma	4	4,2	4,3	4,6	4,6	4,6